

Լ Ա Յ Ո Ր Պ Ե Ն

Ծընողազուրկ, ոտաբուսիկ հովտէ հովիտ կը շըրջէի.
Ծառերուն տակ կը նընջէի, կը հըսկէի, կ'արտասուէի.
Եւ ո՛չ մէկ ձայն գորովալիւր իմ անունով զիս կը կանչէր,
Մ'անուկ մ'էի խիստ տարաբախտ, չէի գիտեր:
Նըկուղներու խաւարին մէջ տաժանագին կ'աշխատէի,
Կը վայելէին ամէն բարիք ինձ տարեկից մինչ ուրիշներ:
Օտար կանանց աչքերուն մէջ ես մայր, ես մայր կ'որոնէի,
Եւ պատանեակ մ'էի գըծրախտ, չէի գիտեր:
Իմ մայրենի լեզուով ինձ սուր ես դարբնեցի, բանակ չունիմ.
Ափերս են լի սերմերու լոյս-հատիկներով, երկիր չունիմ.
Անցեալս է մութ և ապագաս աւերի մութ կ'ելլէ իմ գէմ,
Երիտասարդ մ'եմ տարաբախտ, այժմ այս գիտեմ, այժմ այս գիտեմ:
ՀՐԱՁ ՔԱՋԱՐՆՅՑ

1936

ԱՂՕՐԶ ՊԱՆԳՈՐԵՍԻ

Առողջութիւն տուր ինձ, Տէր իմ, առողջութիւն և օրհնէ զիս.
Ինչ որ կը զգամ թէ կարող եմ իրազործել երկրի վըրայ,
Գըրչով ներոյժ, նըւագներով յուսանորոգ, հոգեկառույց,
Սուրով արդար, զինուորելով դատին համար ազատութեան,
Մի մերժեմ ինձ, մի մերժեմ ինձ. այնուհետեւ վերջ տուր կեանքիս,
Բայց զիս ըրէ վայրկենամահ, անյայտացուր երկրէս իսկոյն.
Մի թողուր որ ըլլամ հիւանդ, մի թողուր որ ըլլամ հիւանդ.
Քանզի գիտես թէ ես որք եմ, թէ տընանկ եմ, թէ պանդուխտ եմ,
Բերող չունիմ ո՛չ պուտ մը ջուր, ո՛չ դեղ և ո՛չ մըխիթարանք.
Մի թողուր որ իյնամ փողոց, մի թողուր որ օտար աչքեր
Յառին վրաս կարեկցութեամբ, մի թողուր որ բախեմ դըռներ
Ինձ համար փակ. ականջդ անհուն խոնարհեցուր սըրտիս ձայնին.
Առողջութիւն տուր ինձ, Տէր իմ, առողջութիւն, և օրհնէ զիս:
ՀՐԱՁ ՔԱՋԱՐՆՅՑ

1936

Ա Ր Ե Պ Ա Կ Ե Ն

Ես քեզի պէս չըծընայ, բայց քեզի պէս կ'ուզեմ մեռնիլ.
Ծընունդս ինչ փոյթ, կ'ուզեմ որ կեանքս ըլլայ բեղուն,
Վըճիտ լոյսի և ջերմութեան ըլլայ աղբիւր,
Լերան ետեւ կամ ծովուն տակ, մայրամուտին,
Երբոր սուզուիմ, մարդոց յուզմանց և արցունքին
Թող ես ըլլամ արժանաւոր, թող իմ մահուամբ
Անոնք ողբան փափուկ սրտով, մըտքով արդար
Բարութիւնն ու գեղեցկութիւնն անհետացող.
Ես քեզի պէս չըծընայ, բայց քեզի պէս կ'ուզեմ մեռնիլ:
ՀՐԱՁ ՔԱՋԱՐՆՅՑ

1936

Ա Ո Կ Ո Մ Ե Տ Ա Ս

(ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻԻ)

Sit tibi terra levis in æternum!

Կը խոնարհիմ շիրմիդ վըրայ, կարօտն հոգւոյս «Ողորմեա» յիդ,
Լուս է երգըդ... Լուս է՝ վիշտըդ, Լուս է՝ հոգիդ. դուն ալ չըկաս:
Կ'ապրի հանճարդ, ձայնդ է՝ հըզօր դարեր անդին գերեզմանէդ,
Ձի Դու խորհուրդն ես հաւատքին՝ Նարեկացւոյն սուրբ, Կոմիտաս.
Դուն աղբիւրն ես լոյսին՝ ծընած սեւ խաւարէն, բռնութենէն՝
Որ միտքըդ կոյս՝ խաւարեցուց ... Դու, վեհ երկունքն հայ դարերու
Եղբարախտ տառապանքին: Արդ կ'աղօթէ Լ՛յմիածի՛նն
Քեզի՛ համար, փառքին համար, յաղթանակին Արմէններու ...:

Ըսէ՛ ինծի – կ'ուզեմ գիտնալ – ո՛վ Մունջը մեծ՝ տիեզերքին
Մահէդ առաջ դուն խոկացի՛ր թէ քու հոգին կ'ընդելուզուի
Խոնարհ ցեղի մը վսեմ սըրտին ... Անունդ՝ անոր Մըշակոյթին
Անմահութիւնն կ'ոգեկոչէ: Հիմա ըսէ՛, ըսէ՛ ինծի
Այսուհետեւ դարեր յաւերժ նահատակի վառ հաւատքով
Պիտ սաղմոսէս կամքը՝ ցեղիս իրաւունքին, նոր ըստեղծման
Դուն՝ որ պոռթկումն ես Աստուծոյ խոր զայրոյթին — ըսես անխռով
«Հայ Կըրօնքի, Գեղարուեստի՛ հին օրրանն է Հայաստան ...»:

Ըսէ՛ ինծի – կ'ուզեմ գիտնալ – ի՛նչ սիրտ էր այդ՝ որ բարախեց
Ի տես վըշտին ողջ մարդկութեան. տուայտեցաւ անոր համար
Հայ հոգիով, հայ հանճարով, հայ արցունքով ըլլար գոգցես
Տիեզերքի մարգարէն: Ըսէ՛ ինչո՞ւ, ի՛նչպէս գիտցար
Յեղին հեալ, խո՛ր ներշնչել հին պապերուդ ոգին Գողթան
Կտակել փոխան սուգի, ողբի և անէծքի, սէր ու ժպիտ,
Խա՛նդ ու աղօթք, շունչով մոգի պիւրկ շըղթայել որք, պանդուխտ Հայն՝
Իր օճախին, իր արօրին, Հայրենիքին՝ հիմա յաւէտ ...:

Ամէն առտու արեւծագին Արարատի բարձըր լանջին
Ըստուերըդ թո՛ղ ուրուագծուի դաշտերուն մէջ, ծագէ ի ծագ
Թող մըրմնջէ ան՝ «Ովսաննա՛ր». օրհնէ՛ իսպառ ցեղին ոգին.
Քալէ՛ մեր հետ. ապրի՛ մեր հետ. ըլլայ մեր հետ ուր որ ըլլանք...
Քալէ՛ Դուն ալ – հոգիդ մեր մէջ – աճիւններըդ չորս հովերուն
Ձի Պանթոն ցեղըդ չունի – Հանգչէ՛, բայց տուր Դուն դարէ դար
Կայծն հանճարիդ ... – մըռնյլ ոգի – այս աշխարհի հոգիներուն.
Հայ ծընելուդ, հայ մեռնելուդ ճակատագրիդ գաղտնիքը կար...
«Տուայտանքներ»էն – (1935)

ՖԵՐԱՊ

ԲԱՋՄԱՎԷՊ ՅՈՒՆԻՍ – ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1937